

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední průmyslová škola strojnická Vsetín
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0483
Autor	Ing. Martin Baričák
Název šablony	III/2
Název DUMu	2.16 Právo v oblasti počítačů, licencování
Tematická oblast	Hardware počítače
Předmět	IKT
Druh učebního materiálu	<i>prezentace</i>
Anotace	licence programů a jejich využití
Vybavení, pomůcky	počítače, projektor
Ověřeno ve výuce dne, třída	14. 10. 2013, 1. B

Výukové cíle

- seznámit žáky se základy autorského práva v oblasti počítačů
- popsat hlavní druhy licencí počítačových programů, motivovat žáky k jejich dodržování
- motivovat žáky k dalšímu sebevzdělávání v této oblasti

Klíčová slova

autorský zákon, licence, freeware, shareware, open source, trialware, demoverze, public domain, closed source

Softwarová licence

Softwarová licence je v informatice právní nástroj, který umožňuje používat nebo redistribuovat software, který je chráněn zákonem. V České republice jí popisuje **Autorský zákon**.

Autorský zákon je zkrácený název zákona číslo 121/2000 Sb., **O právu autorském, právech souvisejících s právem autorským** a o změně některých zákonů, který Parlament České republiky přijal 7. dubna 2000 a který nabyl účinnosti dnem 1. prosince roku 2000.

Tento zákon řeší autorské právo a právní problémy s ním související. Český autorský zákon vychází z principů kontinentálního práva, přičemž se kromě českého tradičního pojetí orientuje zejména na německé a francouzské pojetí autorských práv. Je samozřejmé, že **základním stavebním kamenem** tohoto zákona **je právo Evropské unie a mezinárodní smlouvy**, které Česká republika ratifikovala.

Softwarová licence

Freeware

(free = volný, bezplatný, ware = zboží ; v překladu bezplatné zboží)

Je počítačový software, který je možné používat zadarmo a též bezplatně šířit. Ale není k dispozici jeho zdrojový kód, z toho důvodu není možné vykonávání úprav v takovém programu a také není umožněné vytváření odvozených verzí. (Patří sem například programy CCleaner, Opera, 7-Zip a pod.)

Softwarová licence

Open source

(open = otevřený, source = zdroj ; v překladu otevřený zdroj)

Software typu Open source je podobně jako freeware volně šiřitelný a může se zadarmo využívat. Od freeware softwaru se liší tím, že má otevřené zdrojové kódy, to znamená, že je možné upravovat a vytvářet nové, upravené verze a tyto verze také volně šířit (sem patří programy jako OpenOffice, Firefox nebo operační systém Linux)

Softwarová licence

Shareware

(share = část, díl, ware = zboží; v překladu částečné, neúplné zboží)

Je software, který můžeme používat ve zkušební verzi jen s omezenými funkcemi. Při jeho spuštění musíte z pravidla něco stlačit resp. odsouhlasit, případně se v něm nachází reklama, která po zakoupení programu zmizne. Do této skupiny patří například Total Commander.

Softwarová licence

Trialware (trial = zkušební, ware = zboží; v překladu zkušební zboží)

Používání nějakého trial programu resp. hry je časově omezené. Po uplynutí zkušební doby, která je u různých programů odlišná, vám program zpravidla přestane fungovat a vy si buď koupíte licenci nebo ho musíte s vašeho počítače odinstalovat, protože je už nepoužitelný. Existují i programy, které můžete určitý čas používat a po uplynutí zkušební lhůty stačí program zadarmo registrovat (například avast! home). Jiné programy (Winrar) si musíte po uplynutí zkušební doby koupit. U počítačových her se licence trial projeví tím, že hru si můžete zahrát jen určitou dobu, například 1 hodinu. Pak si ji musíte koupit 😊.

Softwarová licence

Demo version (demo = předvést, version = verze; v překladu předváděcí verze)

Jde o ukázkovou verzi programu resp. hry. Demoverze jsou menší a neobsahují všechny funkce, kterými disponují plné verze.

Demoverze vycházejí téměř ke všem novým hrám a často i programům - a to z toho důvodu abyste si je mohli vyzkoušet dříve, než si je koupíte.

Softwarová licence

Public Domain - Public Domain znamená v překladu veřejná oblast nebo veřejné vlastnictví. V autorském právu to znamená publikace, dokumenty nebo programy, které mají postavení veřejného vlastnictví, čili nejsou chráněné autorským právem. Nejčastějším případem Public Domain je dílo, jehož autorská práva vypršela, kterého vznik byl financovaný z veřejných zdrojů, nebo kterého autor se rozhodl, že dovolí své dílo volně používat. Na první pohled se může zdát, že by Public Domain měla být zařazená mezi licence open source, když jsou tato díla poskytovaná zadarmo, neposkytují však zdrojový kód a tedy neposkytují svobodu prohlížení a upravování zdrojového kódu.

Softwarová licence

Closed Source - licence tohoto typu dávají uživateli nejmenší svobodu - obvykle uživatel nemůže zdrojový kód daného software prohlížet, nijak upravovat, ani žádným způsobem tento software dále rozšiřovat (Microsoft Windows, Microsoft Office, Total Commander, atd.)

EULA (End-User-License-Agreement)

Uživatel musí před stažením nebo použitím programu souhlasit s podmínkami použití autora programu.

Otázky

1. *Jaké typy software znáte?*
2. *O čem pojednává autorský zákon?*
3. *Čím se liší programy shareware a open source?*
4. *Co znamená zkratka EULA a kde se používá?*

Literatura, použité zdroje textu a obrázků

Internet:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Softwarová licence](http://cs.wikipedia.org/wiki/Softwarová_licence)

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Autorský zákon](http://cs.wikipedia.org/wiki/Autorský_zákon)

<http://www.slunecnice.cz/licence>